

Forrai Sándor (Budapest):

A magyar rovásírás eredetének őstörténeti háttere²⁶

A magyar rovásírás eredetéről máig is fennmaradt emlékeiről a „Küskarácsonról Sülvester estig” főcímmel, és „Egy botra rótt középkori székely kalendárium és egyéb rovásírási emlékeink” alcímmel 1985-ben könyvem jelent meg. Ebben kimutatom, hogy az írástörténetben minden összefügg egymással, így a magyar rovásírás is az írás történeti fejlődésének szerves része, azt nem lehet csupán a türk írásból eredeztetni, ahogyan többen még ma is vélik. Az írástörténetnek történelmi háttere is van, amit szintén összefüggéseiben kell vizsgálni, a történelmi eseményeket tehát nem lehet egymástól függetlenül tárgyalni, ahogyan általában teszik, mert ez zavarokhoz, hamis eredményhez vezet. Ezért évezredekre visszamenőleg a valóság megközelítéséhez az összefüggések figyelembevételével valamennyi segédtudományra, így az írástörténetre is feltétlenül szükség van. A kutatók ezt általában mellőzik.

Az említett könyvemben a magyar rovásírás eredetét a kb. 3500 éves föníciai rovásokra vezetem vissza, kimutatva, hogy ezzel van rovásírásunknak legszorosabb kapcsolata. Ez azt jelenti, hogy elődeinknek, vagy kisebb csoportjának ott kellett lennie az ősforrásnál. Továbbá kimutatom, hogy a föníciai alapjelekből hangrendünknek megfelelően logikailag is egységes jelrendszerünk alakult ki. Az Árpád-kori nyelvezetet őrző középkori székely rovás botnaptár, valamint egyéb rovásírási nyelvemlékeink ismertetése kapcsán bizonyítom, hogy rovásírásunk rövidítési rendszere már akkor nyelvünk törvényeire épült, így a kor legfejlettebb rövidítései írási lett, amely logikailag mai gyorsírásunk rövidítési rendszerével kapcsolatos.

A következő könyvem 1988-ban jelent meg: „Az írás bölcsője és a magyar rovásírás” főcímmel és „Újabb adatok ősi írásunk történetéhez” alcímmel. Ebben már a kb. 6500 éves erdélyi tatárlakai és a kb. 4800 éves tordosi írásos emlékekből indulok ki, *utalva* a rovásjeleinkkel való alaki összefüggésekre, valamint *a krétai, föníciai, egyiptomi és mezopotámiai írással való összefüggésekre*. Ezzel bizonyítom az írás eredetének két bölcsőjét: a Kárpát-medencét és a Közel-Keletet Mezopotámia központtal. Külön táblázatban mutatom ki a székelymagyar rovásírás több ezeréves ősi elemeinek kapcsolatát az egyiptomi és mezopotámiai írással, valamint a magyar rovásírás jeleinek írástörténeti összefüggéseit. Lehetőséget kaptam a két könyvem egybeszerkesztett és kibővített kiadásának elkészítésére. Ebben már Biró Józsefnek: „A szabír nép őstörténete” című munkáját is felhasználom. Könyvem idevonatkozó részét röviden ismertetem, kiegészítve azon magyar hangzású földrajzi nevekkkel, amelyek a Közel-Keleten, a mai Olaszország etruszai részén és a Kárpát-medencében is előfordulnak.

Csodálatos, hogy már a székely botnaptár rovója is utalt az írás közel-keleti és Kárpát-medencei bölcsőjére és egyúttal rovásírásunk eredetének őstörténeti hátterére, amikor a névünnepek és egyéb ismeretek felsorolását ezzel a két szóval fejezi be: Perzsia, Pannónia. A rovó tudatában még élt eredetmondánknak, a Csodaszarvas mondának perzsiái változata,

---

²⁶ A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Negyedik Magyar Őstörténeti Találkozó Előadásai és Iratai Felsőőr/Oberwart 1989. ZMTE, Budapest–Felsőőr, 2005. pp. 106-120. ISBN 963 9349 10 0
<https://mek.oszk.hu/05900/05927/05927.pdf>.

amely szerint Nimród két fiával, Hunorral és Magyarral, a Mezopotámiával határos Perzsia területén üzték a csodaszarvast, onnan Meotisz vidékére kerültek, a két testvér tovább, egészen Pannóniáig, azaz a Kárpát-medencéig üzte a sarvast, „ahol a saját nyelvüket beszélő népek éltek”. Ez a változat csak akkor vált ismertté, amikor a Magvető Kiadó 1982-ben magyar nyelven is megjelentette „A magyarok története” őskronikát. (Eredeti címe: Tarih-i Üngürüş, törökből magyarra fordította Blaskovics József.) Az írással együtt tehát őstörténeti háttérként eredetmondánk is összekapcsolja a Kárpát-medencét a Közel-Kelettel. Tekintettel arra, hogy az írás eredetének vizsgálatát időrendi sorrendben az erdélyi tatárlakai és tordosi írásos emlékekkel kezdtem, ezért ennek őstörténeti háttéréül először röviden a Kárpát-medencét ismertetem.

A Kárpát-medence ősidők óta alkalmas volt – földrajzi fekvésénél és kedvező éghajlati viszonyainál fogva – emberi kultúra kialakulására. Ezt bizonyítják az eddigi régészeti kutatások eredményei. Általános vélemény, hogy egyetlen terület a Kárpát-medence, ahol a megtelepedett ősember továbbfejlesztette civilizációját és őshonossá vált. Ennek bizonyítékeként néhány valódi ősember telephelyét említem: Subalyuk a Bükk hegységben, a tatai vadásztelep, az érdi nagytábor és a Jankovich barlang. Kormeghatározásukra álljon itt egy idézet László Gyula „Vértesszőlőstől Pusztaszerig” című könyvének (Gondolat, Budapest, 1974.) 37. oldaláról: „Emberősünk sohasem volt tapasztalatlan, nem a nulla pontról indult el természet- és környezetismerete, hanem kiszámíthatatlanul messziről hozta magával nemzedékek ezreinek felgyülemlett tapasztalatait. Millió évekre nyúlnak vissza ezek, vagy csak másfélmillióra, netán egyre, vagy éppenséggel csak félre? Ki tudná? A vértesszőlősi ember több százezer éves lehet, de már kőszerszámokkal, tűzzel élt, s hitt valamiféle koponyavarázslatban.”

A kedvező földrajzi viszonyok között a demográfiai robbanások eredményeként szaporulat következett be, ami magas fokú kultúra kialakulását eredményezte. Napjainkban is gyakran kerülnek elő a régészek ásója nyomán fejlett, kultúrájukat igazoló leletek. Nem véletlen tehát, hogy egy egyedülálló több ezeréves íráskultúra kialakulhatott. Említettem, hogy ez az íráskultúra az írás másik bölcsőjével, a Közel-Kelettel is szoros kapcsolatba került. *Az újabb kutatási eredmények azt bizonyítják, hogy a közel-keleti íráskultúrának létrehozója a szabír nép volt.* A Kárpát-medencének a Közel-Kelettel évezredekre visszamenő kapcsolatából logikusan következik, hogy mindkét területen egymással rokon etnikum élhetett. Régészeti adatok bizonyítják, hogy a Kárpát-medencében idősámításunk előtt kb. hatezer évre visszamenőleg szabír nyomok mutathatók ki. Bíró József 1986-ban Buenos Airesben megjelent: „A szabírok őstörténete” című könyve összefoglalja ezen ősnép életével kapcsolatos eddigi kutatási eredményeket. Részletesen foglalkozik a szabírok közel-keleti történelmével, valamint kárpát-medencei jelenlétével. A bevezetőben a szabír népnévre vonatkozóan a következőket állapítja meg: „Ma már ismereteseink előttünk az őscsaládfa népeinek nevei, mint: mahgar, hun, kus, mauri, szkíta, szaka, hurri, subar-szabír, stb.” A szabírok kárpát-medencei tartózkodásával kapcsolatban idézi Gordon Childe-nak a „The Danube in Prehistory” című könyvében (Oxford, 1929.) megjelent megállapítását: „A Kárpát-medencében egy magasfokú sumér kultúra létezett, úgy i. e. 3500 táján, amely időpont kb. megfelel a sumérok Mezopotámiában való megjelenése időpontjának is.” Az eddigi régészeti leletek alapján a szerző megállapítja, hogy „az őszabíroknak már jelentős kultúr-központjaik voltak a Kárpát-medencében úgy i. e. 5500 táján. Különösképpen a Körös és Olt-völgyi kultúrák képviselték jelentékenyen ezt az időszakot.” Majd így folytatja: „... az Olt-völgyi erősi kultúra (Erdély, Hargita megye) mintegy kétezer évvel megelőzi a suméroknek a történelem színpadára való jutását. Az erősi kultúrkörhöz tartoznak a tordosi írásos leletek, valamint a szomszédságában lévő Oltszemen talált leletek. Erősdről kb. 2500, Oltszemről kb. 1000 db leletet tartanak számon, amelyek mezopotámiai kultúrkörre utalnak.”

A Kárpát-medencében a szabír istenanya neve „Eres”, azaz erős jelentésű szó, amelyből az Erősd ma is létező helységnevünk származik. Itt említem meg, hogy Palesztinában is ismert egy Heres vagy Herés nevű helység, amely ugyanebben az alakban Krassó-Szörény vármegye Lugos járásában ismert. Az összefüggés lehetséges. Röviden utalok még Birónak arra a megállapítására, hogy a Kárpát-medencében a Körös kultúrkörben több mint negyven, helyi agyagból formált istennő szobrocskát találtak, amely ős-szabír eredetre utal, míg Méhtelken egy csoportban hatvan került elő. Ezekhez hasonló szobrocskákat a szabírok más szállásterületein is találtak. Fontosnak tartom a szerző azon megállapítását, hogy a szabír-sumér régészeti írásos leletek „egy és ugyanazon agglutináló nyelvet beszélő hatalmas népnek a tulajdona volt.” Ebből logikusan arra kell következtetnünk, hogy a magyarral rokon ragozó nyelv ősidők óta ismert volt a Kárpát-medencében.

Biró József kimerítően foglalkozik a szabír-magyarság itteni történelmével, összefoglalóan megállapítja: „Amint látjuk tehát, a mezopotámiai és a Kárpát-medencei nép ez időpontban egy és ugyanannak nevezhető, úgy régészeti, mint embertani alapon. Vallásuk, kultúrájuk és nyelvük ugyanaz és szerves részei annak a nagy ős-szabír területkörnek, amelynek határai elnyúlottak a Földközi-tengertől messze az Aral-tóig, a Hindukushig és az Indus völgyéig is, terjesztvén a földművelés mesterségét, valláskultuszával és kultúr vívmányaival egyetemben.”

Hasonló véleményt fejt ki Radics Géza: „Eredetünk és Őshazánk” című (USA, 1988.) tanulmányában a magyarságnak a Kárpát-medencei és közel-keleti őstörténetével kapcsolatban. Elveti a Bach-korszak előítéletei alapján kialakult szemléletet. Logikai képtelenségnek tartja Árpád bejövetelétől számítani a magyarság megjelenését a Kárpát-medencében. Érvei alátámasztására – többek között – Berzsényi Dánielt idézi (51. old.): „Régóta gyanús lévén előttem az a régi előítélet, mely szerint többnyire azt hittük, hogy mindazon szavaink, amelyek az idegenekhez hasonlítanak, kölcsönzettek és idegenek, arra határoztam magamat, hogy némely szavunk származatját minden figyelemmel megtekintsem, s nyelvünk becsületét e részben is oltalmaztam.” – Majd pedig így folytatja: „Bukdozásaim haszon nélkül nem maradtak, sőt örömmel tapasztaltam, hogy mindenütt többet találtam, mint kerestem, elannyira, hogy csakhamar általláttam azt, hogy a magyar nyelv tán az egész óvilág nyelveinek gyökere és anyja; mert nyilván tapasztalám azt, hogy a legközségesebb természeti tárgyaknak nevezeteit nemcsak az igen rokon déli és keleti, de még az egészen idegennek vélt európai nyelvekben is általában a magyar gyökerekből lehet származtatni.”

Sajnálatos, hogy Hunfalviék még Berzsényit sem tartották arra érdemesnek, hogy nyelvünkre vonatkozó megállapításait figyelembe vegyék, mielőtt még a módszertanilag is helytelen finnugor elmélettel előálltak.

Az eddigiekből láthattuk, hogy a Kárpát-medence nemcsak az írás eredetének, hanem a szabír magyarság révén őstörténetünknek is egyik bölcsője. A továbbiakban a közel-keleti bölcső tárgyalásánál ez a történelmi háttér folytatódik.

Erdélyi István régész (Volgai bolgárok, Élet és Tudomány 1975. november 1.) idézi Jelena Halikova kazányi régész azon megállapítását, hogy a volgai Bolgárország Szuvar nevű városának neve a magyarok őseivel függ össze, mivel a magyarok régi neve szavar volt, amely eredetileg a szabír-szavír népnévre vezethető vissza. Bár a cikk ezt nem említi, de Djakonov leningrádi kutató a hurri és urartui nyelvről írt munkájában (Hurrisch und Urarttäisch– oroszról fordította: Karl Sdrembeck– R. Ritzinger, München, 1971) közöltek szerint a szabírok legdélibb szállásterülete a Kaukázus előterében volt. Innen kerülhettek északabbra a volgai bolgárok földjére, valamint a cikkben is megjelölt helyekre a népvándorlás során. Ez a népvándorlás az asszírok állandó kegyetlen támadására, nyomására történt északra, nyugatra és észak-keletre. Djakonov szerint az észak-kelet felé kirajzó szabírokról nevezték el Szibériát, amit ma is magyar hangzású földrajzi nevek igazolnak.

Szerinte a sumér alapszó Su-bir név, ősi mezopotámiai eredetű. A Kaukázus déli lejtőjéről valóban könnyen eljuthat egy törzs, akár a szkítákkal együtt Fönícia területére is, ahol akkor a különböző szemita csoportokon kívül a szabírokkal együtt más népek is éltek, akikre a föníciai elnevezés gyűjtőnévként is szolgált.

Djakonovnak a szabír nép történetével kapcsolatos megállapítását minden téren alátámasztja a Kárpát-medencével kapcsolatban említett Biró Józsefnek a „Szabírok őstörténete” című munkája. Külön fejezetben részletesen foglalkozik a szabír nép közeli őstörténetével, idézve az ezzel kapcsolatos legújabb kutatási eredményeket. Ebből a rovásírásunk eredetének megértésével kapcsolatban néhány fontosabb történelmi adatot közlök. Djakonovval együtt a szerző is hiteles történelmi adatokkal igazolja a szabír-sumér-magyar népnév azonosságát. Ezzel kapcsolatban így ír a szabír-magyarokról: „Ma már minden tévovázás nélkül mondhatjuk, hogy ők rakták le a hatalmas sumér civilizáció alapjait is, beleértve a kerék, az írás feltalálását, az írott történelem elindítását, az öntözőcsatorna-rendszerű földművelés bevezetését és a széleskörű és magas fokú kézművesipar megalkotását.”

A szabír nép őstörténetével kapcsolatban a szerző Charles Berlitz „Atlantis the eighth continent” című könyvéből a következőket idézi: „Az új felfedezések alapján az őstörténelmet át kell írni.” Ezzel kapcsolatban Biró megállapítja, hogy az új régészletek alapján őseinknek a szabíroknak mind a világ, mind a magyar őstörténelemben egyaránt – gondos kutatásra alapozott – fontos szerepkör jut, az észak-mezopotámiai térkör tizedik évezredétől kezdődően. Őstörténelmünk pontos megírását nehezíti az, hogy a szabírok több évezredes őstörténelmük folyamán különböző ágakra és csoportokra osztódtak és legtöbbször királyaik, fejedelmeik és törzsvezérek után nevezték el törzseiket, népüket, valamint országaikat.

Padányi Viktor: „Dentumagyararia” című könyvének 240. oldalán ezt írja: „... magyar névnek feltűnő és évezredek át állandó előfordulása van a szabír földdel és szabír néppel kapcsolatban.” Ezért nem véletlen, hogy a Közel-Kelet mai térképein is még tucatjával találunk olyan magyar hangzású földrajzi neveket, amelyek a Kárpát-medencében is ismertek. Ezt a tényt alátámasztja Birónak az a megállapítása, hogy magyar őstörténetet a legrégebb időktől fogva a honvisszafoglalás koráig a szabírok nélkül elképzelni nem lehet. Egyik történelmi bizonyítékként említi, hogy a 896-os honvisszafoglaló magyarságnak legalább négy törzse – élükön a Megyer törzsszel és annak fejével, Árpáddal – szabír magyar volt. Ismeretes, hogy a bíborban született görög császár és történész Konstantinosz Porphyrogenitos azon közlése, a „De administrando Imperio” című munkájának 38. fejezetében, hogy Árpád két unokája – Vérbulcsú és Tormás – amikor Kr. u. 948-ban Bizáncban járt, magukat és őseiket „Sabartoiasphaloi”-nak nevezte.

Erre vonatkozóan Dümmerth Dezső: „Az Árpádok nyomában” című könyvének (Panoráma, 1977.) 33. oldalán a következőket írja: „Mi a történelmi valóság a magyarok eredethagyományában? Jordanes és bizánci írók említik a hunokhoz tartozó népek között, a Szkítiában, a Meotisz (a mai Azovi-tenger) mellékén lakó szabírokat is. Krónikáinkban ez a név nem szerepel, de 948 körül Bizáncban Bulcsú vezér és Árpád dédunokája, Tormás, úgy informálják a bíborban született Konstantin császárt, hogy a magyarokat régen ’erős szabírnak’ (szavartü aszfalü) nevezték. Konstantinnak ’A birodalom kormányzásáról’ (De administrando imperio) szóló munkája tehát hitelesen őrizte meg azt a valóságot, hogy a magyarok őseit – legalábbis a nép egy részének őseit – a szabírok között kell keresnünk.”

Árpád személynevünk ősiségével kapcsolatban Biró hivatkozik Budge E. A. Wallis „The book of the Dead.” (London, 1956.) című könyvében (oldalszám nincs) a következőkre: „A lakosság eredete és népisége szempontjából a legfontosabb mozzanat az, hogy az észak-egyiptomi dinasztia megalapítójaként is egy ER-PAT, ER-PET, azaz Árpád nevű királyt tisztelnek, akinek neve mellett gyakran szerepel az őshazájára, a Zab-folyó

vidékére utaló ZAB név, amit az egyiptológusok SAB, SEB alakban írnak át.” Michael Haberlandt „Ethnology” (London, 1920.) című könyvében (oldalszám nincs) ezt írja még ezzel kapcsolatban: „A görögös formában írt Osiris, aki Kr. előtt 3400-3200 táján uralkodott, magát szintén ER-PAT, SAB-UR ősétől származtatta.”

Rovásírásunknak az egyiptomi hieroglif írással való kapcsolatánál megemlítem a felső-egyiptomi Karnak város egyik templomának hieroglif feliratában Arad, Maghara, Árpádváros nevét Kr. e. kb. 1500-ból. Ezen városnevek a mai térképeken is szerepelnek és léteznek. Az idézetek azt bizonyítják, hogy feltehetően sokezer éves szabír-magyar településről van szó. Ennek a népnek tehát közvetlen köze kellett, hogy legyen az egyiptomi és a föníciai írás kifejlesztésében. A szabír nép őstörténetével kapcsolatos a Zab-folyó, mint kultúr központ. Erről a Cambridge Ancient History I. kötet 2. rész 609. oldalán a következőket írja: „A Zab-folyó menti ősnépről a sumér agyagtáblákon már történelmileg bizonyított adatokat találunk. Erről a népről a cseréptábla írók, mint AS, vagy SA népről emlékeznek meg és a későbbi történelem nagy SU, vagy SUBARIAN népnek fogja nevezni azokat Sumir-Akkádban.” Nem véletlen, hogy nálunk Nógrád megye salgótarjáni járásában Zabar helységnevé ismert. „Ar” végződésű helységnevek még Szabolcs-Szatmár megyében Kisar, Nagyár; Zala megyében Zalaszabar; Baranya megyében Hercegszabar, Székelyszabar; Vas megyében Szombathely, melynek eredeti neve Szabaria vagy Szavaria. A földrajzi nevek etimológiai szótára szerint Arad városunk első szótagja az ar=ur szavunkkal azonos. Ez a végződés a következő népnevekhez is kapcsolódik: magy-ar, av-ar, szav-ar, sub-ar, stb. Megemlítem, hogy az ókorban a Holt-tengertől keletre szintén volt egy Ar vagy Ar Moab nevű város, ami Moab tartomány fővárosa volt. A görögök és a rómaiak Areopolisznak nevezték. Kr. után 342-ben földrengés romba döntötte. Feltehető, hogy az Ar városnév, azaz úr jelentésű szó a zabar vagy szabar népnév egyik szótagja. Ismeretes Mesa moab királynak 34 soros rovásfeliratos köve, amit Dibon (ma Dhiban) városában állítottatott fel Kr. előtt 835-ben. Az emlékkő a király haditetteit örökíti meg úgynevezett föníciai, elsősorban moab jelekkel. Ugyanis a moabitáknak is szerepük volt a föníciai rovásírás kialakításában, ezt részletesebben ismertetem a „Küskarácsontól Sülvester estig” című könyvem 14. oldalán.

A továbbiakban Biró József részletesen leírja, hogy a szabírok a Zab-folyó környékéről kiindulva fokozatosan hogyan hódították meg az egész Közel-Keletet. Hogyan jutottak el – vitorlával ellátott, kátránnyal bélelt, gyékényből fonott hajókkal – a Fekete-tenger, a Földközi-tenger környékére, a mai Perzsiába, a Dunán fel a Kárpát-medencébe, stb. Számunkra a magyar rovásírás kialakulásának szempontjából egyik fontos tényező a szabír-magyarországnak a Földközi-tenger környéki tartózkodási helye, mert csak így érthető meg az a szoros kapcsolat, amely az egyiptomi és a föníciai írás között fennáll. Ezzel kapcsolatosan megemlítem Gottwald és tudós társai részéről „The tribes of Jahwe, Maryknoll” (New York, 1981.) című könyvükből azt a tényt, hogy a hurriták – vagyis a központi szabírság nyugati ága – Kr. előtt a 14. évszázad táján is még éltek a Jordán-folyó völgyében. Még ide kívánczik Birónak a régészeti leletekre támaszkodó azon megállapítása, miszerint az őszabírok Jerikóban Kr. előtt 7000-ben már megjelentek.

A magyar rovásírás eredetével kapcsolatban Simon Péternél is szinte törvényszerűen bontakozik ki a szabír-magyar őstörténeti háttér. Ezzel kapcsolatban elég csupán néhány megállapítására hivatkoznom: „A tibarok, tabarok azokhoz a szabír törzsekhez álltak területileg és egyébként is közel, akiket protohettitáknak, vagy hattiaknak nevez a tudomány.” A szabír népnév néha „asphaloi” jelzőt is kap. Ezt azzal magyarázza, hogy „az Eufrátesz vidékén is van oly terület, ahol már az ókorban olaj és szurok tört fel a földből, vagy a folyó vize alól és a lakosság a szurkot a vízből kihalászva, falazásnál, a téglák összeragasztására használta fel, tehát az 'asphali' jelző erre a területre is utalhat.” A magyar hangzású földrajzi nevekkkel kapcsolatban ő is a következő megállapítást teszi: „A Holt-

tenger keleti partvidékén az ókorban volt egy Machaerus nevű hegycsúcs, a Holt-tenger vidékétől északra eső területen pedig Emesa, Arad és Árpád nevű városok léteztek, oly környezetben, ahol a Kr. előtti 18. századtól kezdve – régészetileg bizonyítottan – szabírok, hurriták nagyarányú bevándorlása indult meg.” (ELTE kiadás, Magyar Herold, Budapest, 49. oldal.) Az a tény, hogy rovásírásunk itt a Kárpát-medencében egyedül tudott több ezer éves ősi elemeket megőrizni, ennek történelmi háttérét bizonyítva érezhetjük. Eddig is tapasztalhattuk, hogy a történelmi valóság kiderítése az írástörténet segítségével elképzelhetetlen.

Galánthay Tivadar, a neves orientalista, az arab, a török, a kínai és a koreai nyelvre gyorsírást szerkesztett. Ő volt az első, aki rámutatott a magyar és a föníciai rovásírásnak az egyiptomi képirásból való kialakulására. Tanulmányának rövid tartalmát a Gyorsírásügyi Lapok 1913–14. évi 52. évfolyamának 9. száma közölte: „A magyar ősrásról és a benne lévő gyorsírási elemekről” címmel. Ebben nem fogadja el azt az álláspontot, hogy ősi írásunkat az ótűrkézből vettük volna át. Külön táblázatban mutatja ki a magyar rovásírásnak az egyiptomival való szoros kapcsolatát. Ezt a kapcsolatot történelmi háttérrel is igazolja. Hivatkozik Campbell John Francis of Islay „The Hittites: Their inscriptions and their history” című könyvére, amelyben leírja, hogy a „magharokat” a kaldeai csata idejében (Kr. előtt 1350 körül) Szíria nyugati felébe helyezi és Maara, vagy Maghara városának tájékára, aminek közelében ma is van Mesghara nevű község (egy atlaszokban Mesrara). A csatában résztvevő törzsek között Arad nevű törzs is szerepel, amelynek hasonló nevű városa Szíria tengerpartján feküdt. Ettől észak-keletre feküdt Árpád, amelynek romjait még most is így nevezik. A Kárpát-medencében lévő Aradon kívül viszont több kisebb település is viseli az Árpád nevet, köztük a legnagyobb Bihar megye szalontai járásában Árpád nagyközség, ahol 1849-ben többek között Táncsics Mihály és Arany János is bujdosott. Campbell megállapítása szerint a föníciaiak Kr. e. 1500 körül III. Thotmesz fáraó uralkodása idején fejleszthették ki betűírásukat, a rovásírást. Ezen megállapítását Campbell arra alapozza, hogy az egyiptomi Karnak városának hieroglif felirata szerint III. Thotmesz birodalma területén magharok is éltek és a hetitákkal együtt harcoltak. Bizonyosságul a feliratban szereplő Arad, Árpád és Maghara várost említi. Campbell magharok alatt kifejezetten a magyarokat érti. Feltehetően a szabír-magyarokról lehet szó. Megállapítja továbbá, hogy a magyarok itt Naharina (Naharin, Nahiri, Neuri, Mihri) nevű népszövetségben éltek és a legtovább bírtak ellenállni az asszír nyomásnak, Árpád városa is öt évig állta az ostromot. Kr. előtt 700 körül a győztes asszírok e terület lakói között nagy áttelepítéseket hajtottak végre és helyükre Mezopotámiából arámiákat is telepítettek. M. F. Albricht ugyancsak az angol kutató Campbellhez hasonló eredményre jutott a maghar nevekkel kapcsolatban, amikor „Archeology of Palestina” című könyvének 66. oldalán megállapítja, hogy „Maghar rét a Tábor-hegytől kb. 10 km-re fekszik, amely bibliai alakítással Názáretnek van írva.” A „magyar” népnévünk „gy” hangja több nyelvben ismeretlen, ezért a földrajzi nevek latin betűs átírásában a magharon kívül még számos változata ismert. Többek között: Madzsar, Madjar, Magyar, Magor, Mogor stb. Ez utóbbi a Csallóközben Árpád-kori település, mai nevén Magyar község.

Galánthay volt az első, aki rámutatott a magyar rovásírás eredetének őstörténeti háttérére. Véleménye szerint, a kutatási eredmények alapján, a Közel-Keleten kellene keresni a magyarság eredetét és nem a Kaukázusban. Szerinte elsősorban Árpád romjai környékén való ásatások járnának meglepő eredménnyel. Sajnos, ez a mai napig sem történt meg. De amint láttuk, a szabír-magyarság révén a Kárpát-medencét is tekinthetjük az őshazánknak, mint az írás egyik bölcsőjét. Az eddigi régészeti adatok alapján – szerintem is – további alapos kutatásra volna még szükség. Ezt a Közel-Kelet és a Kárpát-medence ősi kapcsolatait, azonos földrajzi neveit is feltétlenül indokolják. A Kaukázus csak egy közbeeső állomás volt a két „bölcső” között és innen történhettek a kirajzások a szélrózsa minden

irányába és vissza, melyeknek nyomai máig is megmaradtak. Európaiak vagyunk ugyan, mai őshazánk is Európa, de számtalan szállal kötődünk a Közel-Kelethez és Ázsiához ősidők óta. *Sürgős feladatunk: megtanulni újból Kárpát-medencei szemléletben gondolkodni*, a Bach-korszakban és Trianonban eltemetett igazságokat feltárni, népünk és a világ tudomására hozni. Már az eddigiek alapján tényként állapíthatjuk meg, hogy a ma élő európai népek közül egyedül a magyarság rendelkezik olyan ősi írásbeliséggel, amelyet a latin betűs írás átvétele után máig is őriz, és amelynek segítségével őstörténetünket évezredekre visszamenően megközelíthetjük a valóságnak megfelelően.

A Közel-Keleten és Olaszország Etruria területén található magyar hangzású földrajzi nevek felsorolása

A magyar rovásírás eredetének őstörténeti háttérével kapcsolatos előadásomban utalok arra, hogy a mai napig is számos olyan magyar hangzású földrajzi név található a Közel-Keleten és Olaszország Etruria területén, amelyek azonos vagy hasonló alakban előfordulnak a Kárpát-medencében is, bizonyosságul annak, hogy ezeken a területeken ősidők óta egyazon, ragozó nyelvet beszélő népek éltek. Erre előadásomban néhány példával utalok. Fontosnak tartom azonban, hogy jóval több példával szolgáljak a „véletlen” jelzők elkerülése végett. Külön felsorolom azokat a földrajzi neveket, amelyeket nyelvészeink valamilyen oknál fogva idegen eredetűnek tartanak, annak ellenére, hogy mind a Közel-Keleten, mind Etruria területén több ezer év óta magyar hangzásúak.

Forrásul elsősorban Révai Nagy Lexikona és Kiss Lajos: „Földrajzi nevek etimológiai szótára” (Akadémia Kiadó, 1980.), valamint Vámos Tóth Bátor: „Tamana. Kárpát-medencén kívüli magyar hangzású földrajzi nevek gyűjteménye” (kézirat, Honolulu) szolgált. Hivatkozom „A történelem segédtudományai” című (Eötvös Lóránd Tudományegyetem, 1986) kiadványban Kristó Gyula „Történeti földrajz” című fejezetére, amelyben *a földrajzi nevek eredetét is a történelem segédtudományai közé sorolja. Megállapítja, hogy a Kárpát-medencében előforduló magyar helynevek zöme valóban személy-névadás eredménye és nagy részük már Árpád bejövetele előtt magyar hangzású volt*, tehát őstörténetünk kutatásánál ezen földrajzi neveket feltétlenül figyelembe kell venni. A kutatás alapjául szolgált egy Washingtonban 1967-ben kiadott térkép, Czellár Katalin „Iraq” című könyvében, továbbá Révai Nagy Lexikonjában erre vonatkozó térképek.

Mezopotámia

Ur városa az Eufrátesz jobb partján (kb. 5500 éves város) található. Uruk, Nimród egyik városa volt. Ezzel kapcsolatos helynevek a Kárpát-medencében:

Urkut Veszprém megye, Uri Pest megye, Ura Szabolcs-Szatmár megye.

Tursaku: Tur előtagú szavunk folyó- és számos helységnevünk különböző szóösszetételeiben előfordul.

Kis: Kis előtagú helységneveink száma a Kárpát-medencében több mint száz.

Adab: Ada Tisza menti helység Bácskában (ma Jugoszlávia), Olaszországban a volt Etruriában Adda folyó ismert.

Ghammas: Gabás változatban helység Somogy megyében.

Zab Saghir: (patak) Zabar változatban helység Nógrád megyében (a Tigris mellékfolyója: Nagy-Zab, Kis-Zab), a szabar, szabír népeveinkkel azonos, amelynek változata Szabária (kb. 3000 éves) helységnevünk is. Saghir utótagjában a Ság szó magas hely Celldömöltkől délnyugatra, valamint Ságod, Ságújfalu és Ságvár összetételben helységnév.

Baba Gurgur: Babarc változatban helységnév Baranya megyében.

Barda Balka: Balkány változatban helység Szabolcs-Szatmár megyében.
 Kut: Kutas változatban helység Somogy megyében, Kutasó Nógrád megyében, Kutfej és Nagykutas stb. összetételben helység Zala megyében és Kadarkut Somogy megyében.
 Fara: (lásd Etruriában is) Farás változata Győr-Sopron megyében.
 Borsippa: Borsi alakban helység Zemplén megyében, II. Rákóczi Ferenc szülőhelye.
 Karand: Korond alakban helység az erdélyi Székelyföldön.
 Magwa: Magosliget változatban és összetételben Szabolcs-Szatmár megyében.
 Balad: Bala alakban Palesztinában és az erdélyi Székelyföldön helységnév.
 Kondor és Kandar: Kondorfalva Vas megyében, Kondoros Békés megyében.
 Karaj: Karaj kisközség Nyitra megyében (ma Szlovákia).
 Kán: Kán helységnév Baranya megyében és Etruriában Tar + Kán helységnév.
 Arak: Arak Máriakálnokhoz tartozó település Győr-Sopron megyében.
 Budayr: Számos Buda összetételű helységnevünk ismert, a többit lásd az etrusiai Buda helységnévnél.
 Ain Zalah: az utótag nálunk Zala folyó- és helységnév Zala megyében.
 Asia-Bak: Bak község Zala megyében, ezen kívül Bakháza összetételben helység Somogy megyében, Cibakháza helység Szolnok megyében.
 Hilla: Hillye változatban Homokmégyéhez tartozó település Bács-Kiskun megyében.
 Madzsar El-Kebir: magyar népvünkét őrzi, számos magyar előtagú helységnevünk ismert.
 Madar: Madaras helység Bács-Kiskun megyében, Kunmadas helység Szolnok megyében.
 Szava-tó: Szava helység Baranya megyében, továbbá fogalmat is jelölő szavunk és Száva folyó.
 Szamarra: Zamárdi Somogy megyében, a magyar szamar főnév származéka.
 Csabais: Csabacsüd helység Békés megyében, ezen kívül Békéscsaba, Piliscsaba, Rákoscsaba, Hejőcsaba stb. helységnév ismert.
 Dokan: Duka változatban helység Vas megyében.
 Khálishz: Kál alakban helységnév Heves megyében, Kál Bulcsúval együtt a magyar hadak vezére volt.
 Akar Kuf: Balatonakarattya település nevének második tagja, az akar igéből képzett akarat főnév birtokos személyraggal ellátott alakja.
 Szalmán Pák: Szalmatercs helység Nógrád megyében, Páka község Zala megyében (Pák magyar családnév is).
 A felsorolt több ezer éves magyar nevet viselő helységnevek közül Kiss Lajos: „Földrajzi nevek etimológiai szótára” a következő földrajzi neveinket minősíti idegen eredetűeknek:
 Tur folyó- és helységnevek szláv eredetűek,
 Ada szerbhorvát átvétel,
 Zabar helység a szabír-magyar népnév egyik változata, ennek ellenére szerb-horvát eredetűnek minősíti,
 Babarc helységnevünket szláv eredetűnek tartja,
 Buda is szerinte valószínűleg szláv eredetű, annak ellenére, hogy Atilla hun király testvérének neve (lásd még az etruszk földrajzi neveknél Buda helységre vonatkozókat),
 Kondor valószínűleg német,
 Zala szlovén, illetve szláv eredetű,
 Hillye-t a német Hille névből származtatja (?),
 Szava és ennek Száva alakját a sova, bagoly jelentésű szláv szóból eredezteti,
 Dokan, Duka változata szláv eredetű,
 Páka szláv eredetű.

A 32 helységnév közül a földrajzi nevek etimológiai szótára szerint 11 idegen eredetű, ami elég magas szám, amely feltétlenül felülvizsgálatra szorul.

A felsoroltakon kívül még néhány magyar fogalmat jelölő helységnevet találunk, amely földrajzi névként a Kárpát-medencében nem fordul elő.

Palesztina, Egyiptom

A Révai Lexikon 1922-es Palesztina térképén még számos olyan magyar hangzású földrajzi név található, amelyek a Kárpát-medencében ma is léteznek. Ezek közül egynéhányat említek:

Arad: a 13 aradi vértanúról ismert városunk,

Árpád: Bihar vármegye nagyszalontai járásának nagyközsége és arról nevezetes, hogy itt bujkált az 1848-as szabadságharc leverése után Táncsics Mihály, Arany János, Kuthy István és Szacsavay Imre, aki vértanúhalált is szenvedett itt.

A palesztinai Alma helység azonos Horvátországban a Fruska-Gora egyik hegynevével, egyik változata pedig Balatonalmádi.

Bala: község az erdélyi Maros-Torda vármegyében. Baláta palesztinai folyó, nálunk tó a dunántúli Nagykanizsa mellett. Neve feltétlenül összefüggésben van a Balaton nevével, mivel mind a két névben a tó fogalma szerepel és azonos hangzású. A Balaton egyúttal egy község neve is a tótól távol eső Heves megyében, amely eredetileg mocsaras terület volt, tehát a vízzel kapcsolatos. Azt hiszem nyelvészeink egyik legnagyobb tévedése, hogy ezen földrajzi nevünket a Blatънь szláv szóból származtatják, amikor Palesztinában is vízzel kapcsolatos fogalmat jelöl a Baláta folyó neve. (Ez talán fordítva lehetséges.)

Baka: a régi Pozsony vármegye községe a dunaszerdahelyi járásban.

Fara: nálunk Farád nagyközség Sopron vármegye csornai járásában.

Heres: az erdélyi Krassó Szörény vármegye kisközsége a lugosi járásban.

Heres mellet van Azzun-helység: nálunk Győr megyében Asszonyfa és Baranya megyében Boldogasszonyfa helység található, Erdélyben pedig Asszonyfalva, Asszonynépe kisközség van, Nagybánya régi neve is Asszonypataka volt. Régi oklevelekben, kódexekben az asszony szót még asson vagy azzon alakban tudták latin betűkkel leírni.

Szára: Szár nagyközség Fejér megyében, Zár kisközség Szepes vármegyében, Dalmáciában Zára, IV. Béla menedékhelye a tatárjárás idején.

Jata (Juta): Juta Somogy vármegyei kisközség a kaposvári járásban, Jutas változata Veszprém megyei község és Árpád egyik fiának neve.

Kan-Kán: Kán kisközség Baranya megye hegyháti járásában.

Ráma és Kumrák: Rama folyó és hercegség neve a Boszniához csatolt ozorai bánóság területén, Rám-hegy Nógrád megyében.

Turra: Tura nagyközség a Pest megyei aszói járásban, két változata: Turréte kisközség Nyitra vármegyében és Turricse kisközség Szatmár megye fehérgyarmati járásában.

Attil: Somogy megyében Attala helység, Atilla hun király nevéből.

Tábor: Jézus életében szerepet játszó Táborhegynek ma is ez a neve (Prága mellett hasonló nevű hegy ismert). Makra: Makra a Mátra-hegy tövében fekszik.

Tur: folyó az Aranyos baloldali mellékvize Kolozs és Torda-Aranyos vármegye határán, Tordatur község mellett, Tur a Tisza baloldali mellékfolyója Szatmár megyében az Avas hegységben ered. Több községünk nevében is szerepel a Tur név, Turkeve, Tordatur, stb.

Dada: Tizadada nagyközség Szabolcs vármegye dadai alsó járásban, Dad helység Komárom megyében.

Szemna: Szenna helység Somogy megyében, Szienna pedig Olaszországban etruszk város.

Kawa: Káva kisközség Pest megye monori járásban (kut kávéja).

Nakfa: Etiópia észak-nyugati illetve közép-keleti részén fekszik, az utóbbi az ország egykori fővárosa volt. Nálunk Nak kisközség Tolna megye dombóvári járásban.

Kerma: Kerka változatban a Mura mellékvize és előfordul még számos összetételben, Kerta helység Veszprém megyében.

Napata: nálunk Napkor helység Szabolcs-Szatmár megyében.

Tokai: Tokaj hegy és helység Borsod-Abaúj-Zemplén megyében.

Jordániában a Wadi Zarqa folyó (wadi = időszakos vízfolyás) mentén brit régészek nemrégén 9000 éves, fejlett kultúrájú város romjait tárták fel, amelynek lakói – megállapításuk szerint – ismeretlen okok miatt Kr. e. 6200-ban Mezopotámiába költöztek. (Magyarország, 1988/14. sz.) Ezen kívül a térképen még Zerqa változatban 3 települést találunk Palesztinában. Nálunk Vas megyében Zarkaháza kisközség ismert.

Száj, Karima és Meder (mélyedésben lévő helység) helységnév egyúttal magyar fogalmat is jelöl.

Mádi: (helység Kairó mellett) Mád helység Borsod-Abaúj-Zemplén megyében.

Palesztinán kívül a mai Egyiptom és Etiópia északi részén a kusok földjén is számos olyan magyar hangzású helységnév ismert, amely a Kárpát-medencében ma is létezik.

Természetes, hogy az évezredek folyamán főleg a fontosabb helynevek megváltozhatnak aszerint, hogy melyik nép uralma alá kerülnek. Példa erre Názáret, aminek eredeti neve „Maghar-rét”, vagy is Magyar-rét, valamint a szkíta eredetű Jeruzsálem neve, ennek eredeti szkíta neve Hierosolyma volt. A kisebb települések és környékük helynevei, dűlők, dombok stb. rendszerint napjainkig is meg tudták őrizni eredeti nevüket. Nem célom évezredekre visszamenőleg ezek felkutatása, a megváltozott földrajzi nevek eredetének megállapítása, ami szakemberek számára külön feladat lenne, csupán ősi írásunk eredetéhez a megfelelő történelmi háttérrel igyekeztem bizonyítani a felsorolt példákkal.

Nem tudni, hogy Árpád bejövele már hányadik honfoglalás, vagy éppen honvisszafoglalás lehetett. Az a tény, hogy több ezer éves földrajzi nevek máig is fennmaradtak a történelmi Magyarország területén, arra utal, hogy ezzel a kérdéssel sokkal komolyabban kell foglalkozni a szakembereknek, mint eddig tették. Felül kell vizsgálni elsősorban azon földrajzi nevek eredetét, amelyek a Közel-Keleten is, nálunk is azonos hangzásúak, mert a földrajzi nevek etimológiai szótára ezeknek a neveknek a jó részét idegen eredetűeknek vagy feltehetően idegen eredetűeknek tünteti fel.

Ezek a következők:

Tura, Tur szláv eredetű,

Káva szláv eredetű,

Nak a német Nock személynévből származó,

Kerka szláv eredetű,

Napata nálunk Napkor szláv eredetű,

Makra nálunk Mátra feltehetően szlovák eredetű,

Dada feltehetően a szerb-horvát Dedo vagy a német Dado személynévből eredeztethető,

Szena Olaszország Etruria területén Szienna, nálunk Szena szláv eredetű,

Baláta szláv eredetű.

A Kárpát-medencében is előforduló 21 helységnévből a földrajzi nevek etimológiai szótára szerint összesen 10 nem magyar eredetű. Hogyan lehetséges ezen nevek idegen eredete, amikor a Közel-Keleten és más ókori népek területén ezen földrajzi nevek több ezer éve őrzik magyar hangzásukat és abban a korban sem slávok, sem más ma élő európai népekkel kapcsolatuk nem lehetett. Sajnos, a Bach-korszak elnyomó politikájának egyik következménye volt az a belénk oltott kisebbségi érzés, aminek hatása alatt nyelvészeink azon szavaink egy részét, melyek más nyelvekben is azonos, vagy hasonló alakban fordulnak elő, csak mi vehettük át más nyelvekből és megfordítva elképzelhetetlen.

Az ilyen egyoldalú szemlélet ellentmond a kölcsönhatás egyetemes érvényű törvényének, hiszen ez utóbbin alapszik a népek közötti kölcsönös megértés és egymás kultúrájának megbecsülése. Összehasonlítható nyelvészeink nem minden esetben kutatnak tovább, hogy az illető szó hogyan került a szóban forgó nyelvbe? Módszertanilag tehát hibás utat követnek. Rovásírásunk esetében például megállapították, hogy a türk rovásírással kapcsolatos, s megtörtént a megfellebbezhetetlen következtetés: a magyar rovásírás a türk írás „átvétele”, minden további kutatás tehát fölösleges. Közvéleményünk nagy részében ma már él a gyanú, hogy az ilyen egyoldalú „átvételek” körül valami nincs rendben, mivel minden népnek van valami kultúr kincse, amit át tud adni másoknak, csak mi magyarok volnánk ebben kivételek?

A felsorolt földrajzi neveink átvételéről pedig azért sem lehet szó, mert a névadás idején az illető népek még nem élhettek a Kárpát-medencében.

Etruria

Az a tény, hogy a magyar rovásírásnak az etruszkéval szoros kapcsolata van, valamint az etruszk magyar számrovás teljes azonossága belső szerkezetileg is, azt bizonyítja, hogy a két nép valamikor szoros kapcsolatban volt egymással. Ennek egyik bizonyítéka az is, hogy Olaszország etruskiai területén, tehát Rómától északra számos olyan magyar hangzású földrajzi nevet találunk, amely nevek ma is megtalálhatók a Kárpát-medencében. Ezek között több az olyan apróbb település, amely csak az igen részletes térképen van feltüntetve, így többek között az Imola mellett lévő Buda helység is:

Aba + Dia: Aba helységnév Fejér megyében, Dia összetételek: Diakovár a mai Jugoszlávia területén Eszéktől délnyugatra, Diaszó egy völgy neve Balatonzamárdi mellett.

Turi: Nálunk a Tur folyó nevének egyik változata (Egyiptomban Tur és Turra).

Vára: Várad Baranya megyében, Nagyvárad a Sebes-Körös mellett, valamint több Vár összetétellel kapcsolatos földrajzi helynév ismert (Japánban Odavára helység).

Futa: Futak Újvidék mellett.

Fara: Farád helység Győr-Sopron megyében.

Tar + Kán: Tar helység Nógrád megyében, Tarpatok a Tátrában, Kán helység Baranya megyében (tarkán udvari méltóság volt).

Tisza + Nána: Tiszanána helység Heves megyében.

Imola: Imola helység a volt Gömör megye putnoki járásban, ősi női személynévünk is.

Luka: (olasz írásmódja Luca) Luka helység Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, 1927-től Bodroghalomnak nevezik.

Buda: Budapest összetételben, 1872-ben egyesítették Budát Pesttel, ezenkívül számos Buda összetételű helységnévünk ismert, Atilla hun király öccsét Budának hívták (lásd: Arany János: „Buda halála” című eposza).

Sienna: Szenna Somogy megyében, Szenna Egyiptomban, Szenna egy patak neve Olaszországban.

Alma-folyó: lásd a palesztinai Alma helységnél.

Baj-folyó: Baj helység Komárom megyében, Baja város Bács-Kiskun megyében. (Baján avar fejedelem nevéből.)

Rigó-folyó és Rigó-hegycsúcs: Rigómező Szerbiában, a magyar történelemben a rigómezei csata néven ismert.

Kana-folyó: Kán kisközség Baranya megyében, a palesztinai Galileában szintén Kána, ami Jézus első csodatételéhez fűződik, amikor egy menyegzőn a vizet borrá változtatta.

Sovata olasz helyesírással: Szováta Erdélyben a Székelyföldön kisközség Maros-Torda vármegyében (gyógyüdülő).

Padan: Padány helység Pozsony megyében a dunaszerdahelyi járásban.

Horka-patak: Kraszna-Horka kisközség a volt Árva megyében (ma Szlovákia), Horka régi személynevünk, Anonymus szerint Tuhutum (Töhötöm) fia I. Gyula vezér, valamint Zsombor atyja.

Bana: helység Komárom megyében.

Nézzük meg, hogy Kiss Lajos által szerkesztett Földrajzi helynevek etimológiai szótárában ezek közül melyeket tart idegen eredetű névnek:

Aba Dia nevében Dia nevét és a Diakó helység nevét szerb-horvát eredetűnek tartja.

Turi: a Tur folyó nevének magyar képzős alakja, szerinte szláv eredetű, annak ellenére, hogy Palesztinában, Egyiptomban, sőt Mezopotámiában külön és szóösszetételekben is ismert.

Tiszanána, valószínűleg szláv eredetű, a Nána német vagy cseh személynévből származik.

Luka szláv eredetű.

Buda valószínűleg szláv eredetű, annak ellenére, hogy a hun személynév Mezopotámiában, azaz a mai Irakban Budayr néven ismeretes.

Sienna, nálunk Szenna szláv eredetű, az egyiptomi felsorolásban Szemna, itt tehát három országban is helységnévnek csekély változatairól van szó.

Sovata, illetve Szovata zavaros magyarázattal szláv eredetű.

Horka: Kraszna-Horka összetételben szláv eredetű „szép hegyecske“ jelentéssel. Anonymus Horka névmagyarázatának figyelmen kívül hagyásával.

A mai Olaszországban az egykori Etruria területén 16 olyan magyar hangzású földrajzi név található, amelyek több ezer év óta máig őrzik eredeti nevüket és valamennyi a Kárpát-medencében is ismert. Ebből nyelvészeink a felsorolt nyolc földrajzi nevet idegen eredetűnek minősítik, amint a mezopotámiai, palesztínai és egyiptomi magyar hangzású földrajzi nevek egy részénél is tették. A számadatok tükrében ennyi véletlen egybeesésről nem lehet szó.

Fontos, hogy elsősorban a Kárpát-medencei őstörténeti kutatásokban földrajzi neveink eredete megbízható társtudományág legyen.